

Tema:

Norge før og nå

Oppgave 2011

Navn: _____

Norge før og nå – en oversikt

1380 - Norge går inn i union med Danmark

1814 - Norge går fra union med Danmark til union med Sverige

1814 - Norge får egen grunnlov, 17. mai 1814

- I 1890-årene gikk Norge fra **bondesamfunn** til å bli et **industriamfunnet**. Da ble grunnlaget lagt for en celluloseindustri. Cellulose er papirprodukter.
- På 1800-tallet var det en kraftig **befolkningsvekst** her i landet. Mens innbyggertallet var 883 487 (*åtte-hundre-og-åtti-tre-tusen-fire-hundre-og-åtti-sju*) i 1801, var det i 1900 steget til 2 240 032.
(*to-million-tohundre-og-førtitusen-og-trettito*)
- I 1801 bodde 8,8 % av folket i byene, mens hele 28 % bodde der i 1900.
- Befolkningsøkningen på landsbygda var forholdsvis beskjeden fordi så mange flyttet til byer og tettsteder og pga. den store utvandringen. I perioden 1865-1900 emigrerte 432 000 nordmenn, mange dro til USA og Canada.

1905 Norge blir selvstendig.

1913 Kvinner får stemmerett i Norge

1905 – 1939 Tiden etter unionsoppløsningen var preget av **økonomisk framgang**. Det vokste helt nye industristeder frem i Odda, Sauda, Rjukan, **Notodden**, Sør-Varanger og andre steder. Nye storbedrifter som Norsk Hydro ble dannet.

- I slutten av 1920 – årene og i 1930 årene var det vanskelige tider med dårlig økonomi i hele landet.

1940 – 1945 Krig i Norge (2.verdenskrig)

1945 – 1950 Gjenreisning etter krigen

1960 – 2000 Stabil periode i Norge. Økonomisk god periode.

1970 årene Norge ble en oljenasjon.

Spørsmål:

1. Hva skjedde i 1814?

2. Hva skjedde med befolkningen i Norge på 1800- tallet?

3. Hva hendte i 1913?_____

4. Hva preget tiden etter 1905 (unionsoppløsningen)?

5. Norge har hatt konger siden vikingetiden. Hva heter Norges konge i dag?

6. Hva er det motsatte av immigrasjon?

Befolkningsveksten i Norge

Befolkningsveksten i Norge 1769 – 2011		
Årstall	Folkemengde	Prosent av folkemengden i tettbygde strøk
1769	723 600	8,9
1801	883 000	8,8
1815	885 000	9,8
1835	1 194 000	10,8
1855	1 490 000	16,9
1875	1 813 000	24,4
1890	2 000 000	31,3
1900	2 240 000	35,7
1920	2 650 000	45,3
1930	2 814 000	47,3
1950	3 278 000	52,2
1990	4 247 000	72,4
2011	4 920 300	ukjent

1950-1960

Gode husmødre i tidsriktige hjem

Økt velstand. Ny varerikdom. Effektivisering av husarbeidet. 1950-tallet er med rette kalt "det gode husmørtiåret" i norsk historie.

Fra avisa "Aftenposten."

"**FAMILIENS TRIVSEL**, riktig kosthold, hjemmets økonomi, husets vedlikehold, stell av klær."

- Slik ble husmorens oppgaver definert i oppslagsverket "Kvinnen i dag" fra 1957.

Aldri hadde Norge hatt så mange husmødre som på 1950-tallet. Aldri skulle de få det så fint og bli så dyktige.

20 år senere var "husmoryrket" et pust fra en svunnen tid. Hva var egentlig så godt med "det gode husmortåret"?

I 1952 var det slutt på **varerasjoneringen**. (= Det var mangel på varer i butikkene).

-Nye tekstiler, nye apparater, nye matvarer flommet inn til forbrukere som hadde større kjøpekraft (mer penger) enn på lenge.

Husmorarbeid

Husmorarbeid ble knyttet til bildet av det moderne Norge. På 1950-tallet var det å være gift norsk kvinne det samme som å være "husmor".

"Husmor" skulle være en yrkestittel. Kvinnen bidro til samfunnets beste ved å arbeide hjemme. Mannen ved å jobbe i lønnsarbeidet.

Ingen var så "naturlig egnet" til å ta vare på hus og hjem som kvinnen.

Husmorfilmer

Husmorfilmer demonstrerte det siste nye innen annet husarbeid. Brevskoler holdt kurs i barnepsykologi og kosthold.

Opplæringen ble holdt både i offentlig regi, av husmorlag og av vareprodusenter.

Med Arbeiderpartiets nye vekt på husmorpolitikk, fikk mange husmødre også rettigheter som andre fagarbeidere.

Husmorferie ble innført med opphold ved sjøen og på fjellet. Var mor syk, kom det husmorvikarer og stelte huset i strålende ren uniform: Blå kjole, hvitt forkle og snerten (fin) kappe på hodet.

Trivsel og sunnhet

Trivsel og sunnhet var viktig, men minst like viktig var husmorens rolle som forbruker (den som kjøper inn til familien).

Husmødrene ble utsatt for stort reklamepress i aviser og på kino.

Mangel på arbeidskraft

Mangel på arbeidskraft preget gjenoppbyggingstiden. (tiden etter 2. verdenskrig som varte fra 1940 – 45)

På 1950-tallet var Sverige i svært mange andre spørsmål et forbilde for Norge, så hvorfor ikke også i kvinnepolitikken?

Sammenlignet med sine svenske kvinner kom norske kvinner sent ut i lønnsarbeid, men da de kom, kom de raskt.

Ved årtusenskiftet (år 2000) var det svenske forspranget tatt igjen. Nå er det de hjemmeværende som er unntakene og lønnsarbeid er normalen blant småbarnsmødrene.

Ordliste: (Du forklarer ordene!)

en svunnen tid -

husmor -

deltidshusmor -

varerasjoneringsen -

lønnsarbeidet -

reformerer -

forbruker -

reklamepress -

Spørsmål til teksten!

1. Hvor jobbet husmoren på 1950 – tallet?

2. Hva var husmorens oppgaver i 1957?

3. Hvilke rettigheter fikk husmoren på 50 – tallet?

4. Fortell litt om husmoren som forbruker.

5. Hvor mange mennesker var det i Norge i 1890?

6. Hvor mange mennesker bodde det i Norge i 1990?
